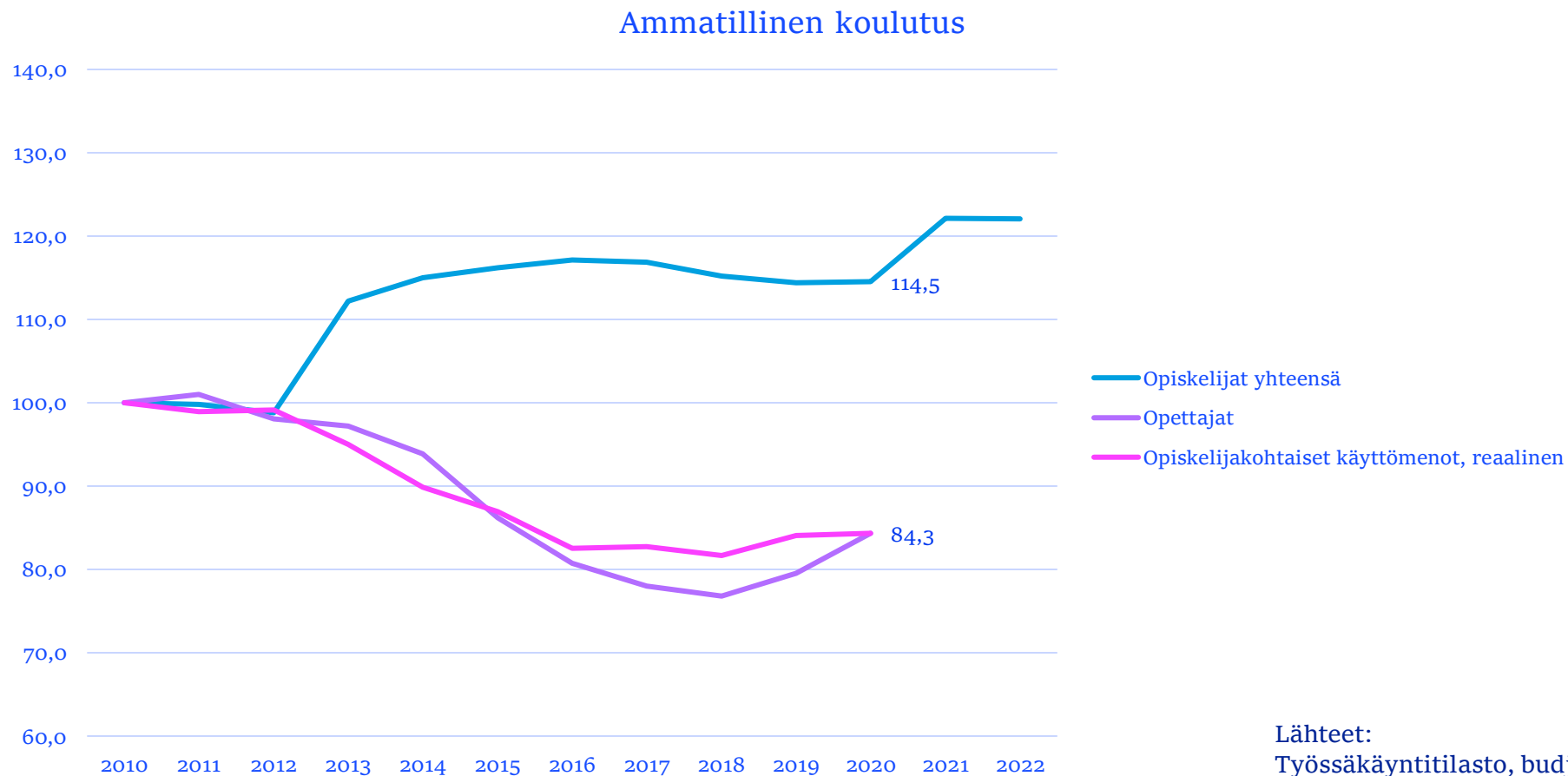

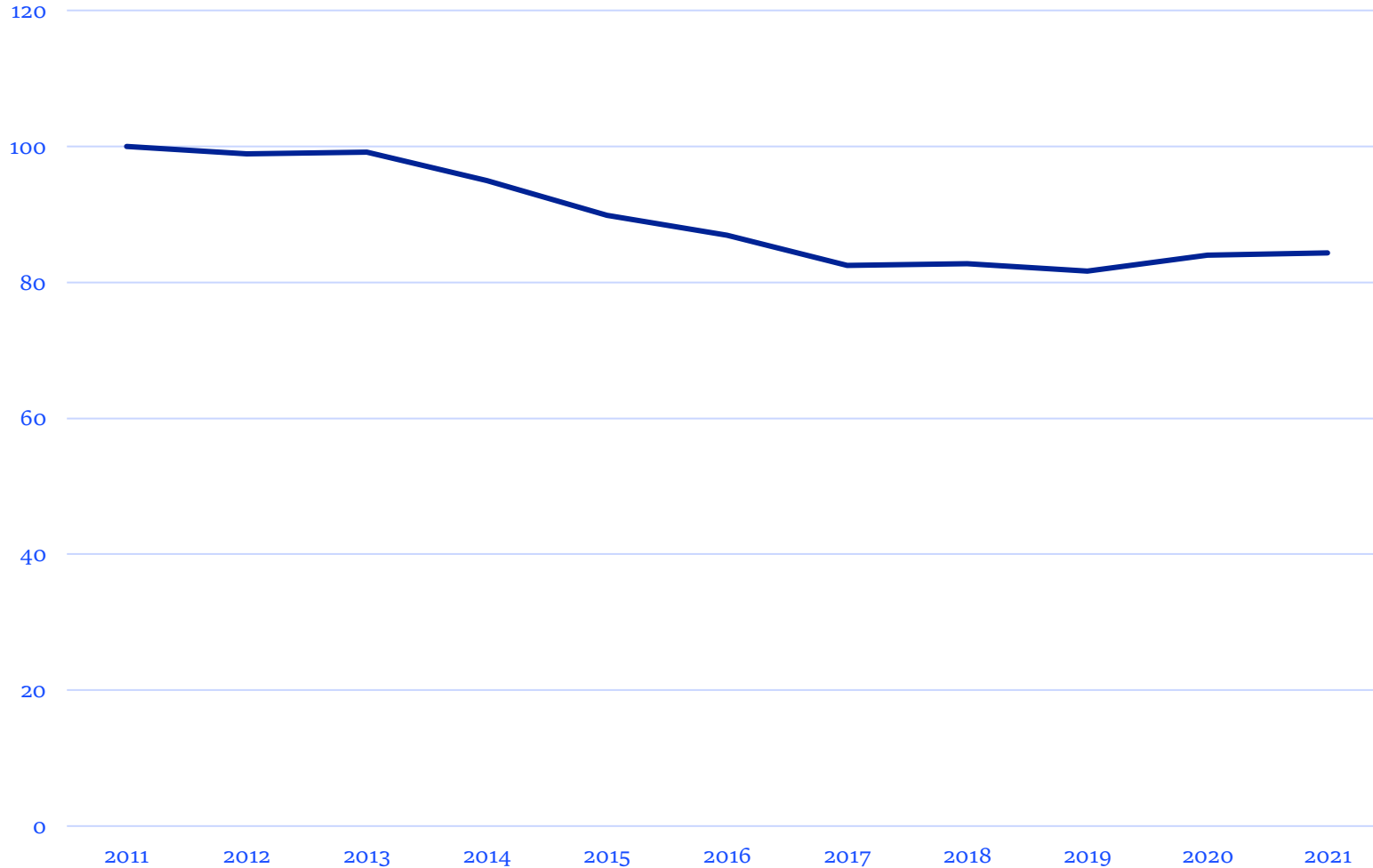
Ammatillisen toisen asteen jäsenkysely 2024

Ammatillinen koulutus (2011 = 100)

Lähteet:
Työssäkäyntitilasto, budjettikirja,
tilastokeskus

Opiskelijakohtaiset käyttömenot, reaalin

Huolimatta siitä, että ammatillisen koulutuksen rahoitus on kokonaisuudessaan kasvanut – opiskelijakohtainen rahoitus on vähentynyt, koska opiskelijamäärä on lisääntynyt.

Jäsenkysely 2024
Ammatillinen toinen aste

Tiivistelmä OAJ:n jäsenkyselystä

- OAJ teki joulu-tammikuussa 2023-2024 jäsenkyselyn, jossa selvitettiin ajankohtaisia hallitusohjelman edistämiseen liittyviä asioita sekä muita opettajiin liittyviä asioita. Vastaajia oli 1234.
- Päätulokset:
  - Opiskelijat ja oppimisympäristö ovat muuttuneet: opiskelijoiden perusvalmiudet kuten elämänhallintataidot, vuorovaikutustaidot ja opiskelumotivaatio ovat heikentyneet
  - Oppimisen tuen tarpeet ovat selkeästi lisääntyneet. Oppimisen tukea on pystytty antamaan vaihtelevasti oppilaitoksissa.
  - Opetuksen toteutuksen ja suunnittelun osuus opettajien työstä ovat on pienentynyt. Kirjaaminen (mm. HOKS) ja opiskelijoiden käyttäytymiseen liittyvien haasteiden hoitaminen ovat lisääntyneet.
  - Opettajien jaksaminen on ääri rajoilla. Kuormitusta lisäävät opiskelijoiden heikentyneet perusvalmiudet, hallinnollisen työn lisääntyminen ja opiskelijoiden monialaisten haasteiden hoitaminen.
- Hallitusohjelman tavoitteisiin vastaaminen edellyttää ammatillisen koulutuksen vahvistamista.

Kyselyn toteutus

- Kohteena 2. asteella ammatillisessa oppilaitoksessa työskentelevät OAJ:n jäsenet
- Toteutus sähköisenä kyselynä, lähetettiin kaikille OAJ:n ei-aktiiveille (ei luottamus- tai järjestötehtäviä) ammatillisissa oppilaitoksissa, erityisoppilaitoksissa sekä erikoisoppilaitoksissa työskenteleville 6297 jäsenelle
- Vastauksia 1234, vastausprosentti n.20 %
- Kysely toteutettiin 19.12.2023 - 19.1.2024
- Ajankohtaiskyselyn teemat liittyivät muun muassa:
  - Oppimisen tukeen
  - Oppivelvollisuuden laajentumiseen
  - Henkilökohtaistamiseen
  - Työn resursseihin
  - Tekijänoikeuksiin
  - Työelämässä oppimiseen
  - Muutoksiin oppilaitoksissa ja opiskelijoissa

Taustatiedot

- Vastauksia saatiin laajasti ympäri Suomea, Ahvenanmaata lukuun ottamatta kaikista maakunnista

1. Oppilaitoksen ylläpitäjä

	<i>Lkm</i>	<i>%</i>
1 = kunta / kuntayhtymä	964	78
2 = valtio	10	1
3 = yksityinen	255	21
Yht.	1229	100

kunnan koko

	<i>Lkm</i>	<i>%</i>
Alle 20 000 as. kunnat	246	20
20 001-100 000 as. kunnat	428	35
Yli 100 000 as. kunna	545	45
Yht.	1219	100

3. Työkokemus opettajana (vuosina)

	<i>Lkm</i>	<i>%</i>
-5	158	13
6 - 20	647	53
21 +	426	35
Yht.	1231	100

4. Työpaikka

	<i>Lkm</i>	<i>%</i>
1 = ammatillinen oppilaitos	1120	91
2 = ammatillinen erityisoppilaitos	89	7
3 = ammatillinen aikuiskoulutuskeskus	6	0
4 = vapaa sivistystyö	6	0
5 = muu, mikä?	7	1
Yht.	1228	100

5. Mihin opetushenkilöstöryhmään kuulut?

	<i>Lkm</i>	<i>%</i>
yto-opettaja	165	14
amatillinen opettaja	762	64
amatillinen erityisopettaja	151	13
laaja-alainen erityisopettaja	29	2
opinto-ohjaaja	77	7
Yht.	1184	100

6. Onko sinulla asetuksen mukainen kelpoisuus nykyiseen tehtävääsi?

	<i>Lkm</i>	<i>%</i>	<i>Kum. lkm</i>	<i>Kum-%</i>
1 = Kyllä	1205	98	1205	98
2 = Ei	25	2	1230	100
Yht.	1230	100	1230	100

Tulokset

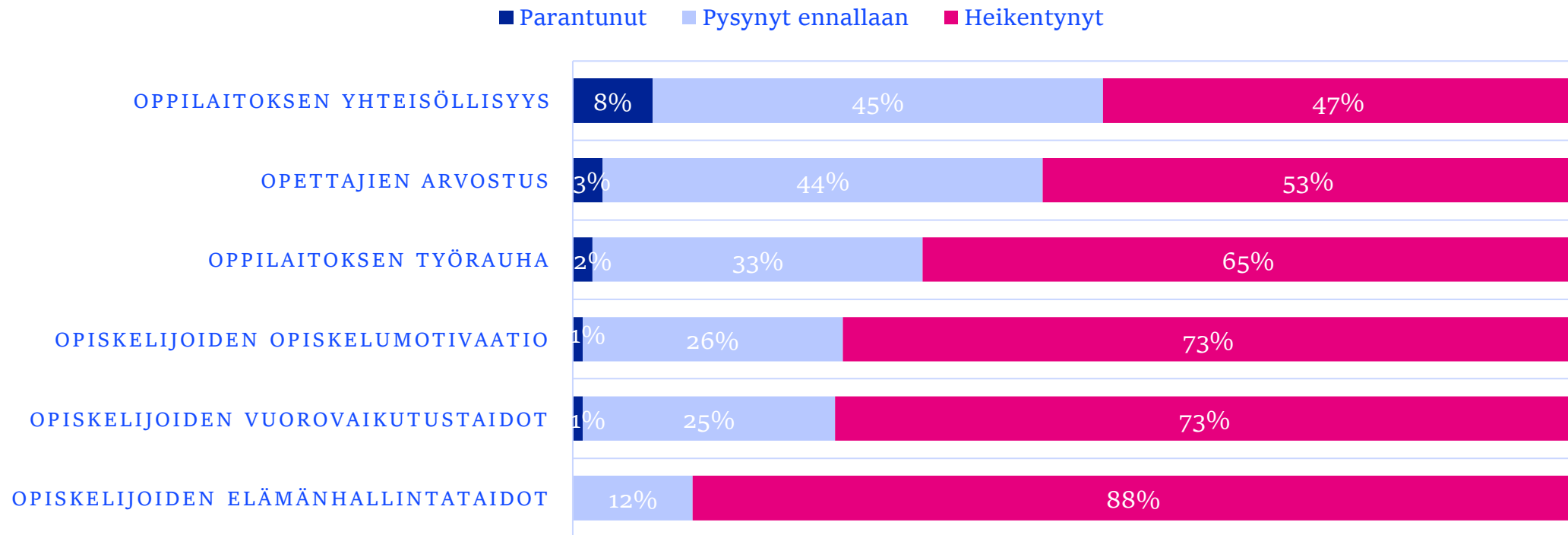
Muutokset oppilaissa ja oppilaitoksissa, tuen tarve

Hallitusohjelmassa

- Ammatillisen koulutuksen tavoitteena on varmistaa opiskelijalle riittävät ammatilliset ja sivistykselliset valmiudet sekä työelämätaidot siirtyä opintojen jälkeen työelämään tai jatko-opintoihin.
- Tavoitteena on, että jokaisella toisella asteelle tulevalla on opiskelun taidot, motivaatio ja kokemus oman alan löytämisestä.
- Oppimisen tukea selkeytetään ja tuen ketju yhtenäistetään...varhaisella puuttumisella ehkäistään ongelmia, jotka käyvät kalliiksi sekä inhimillisesti että taloudellisesti.

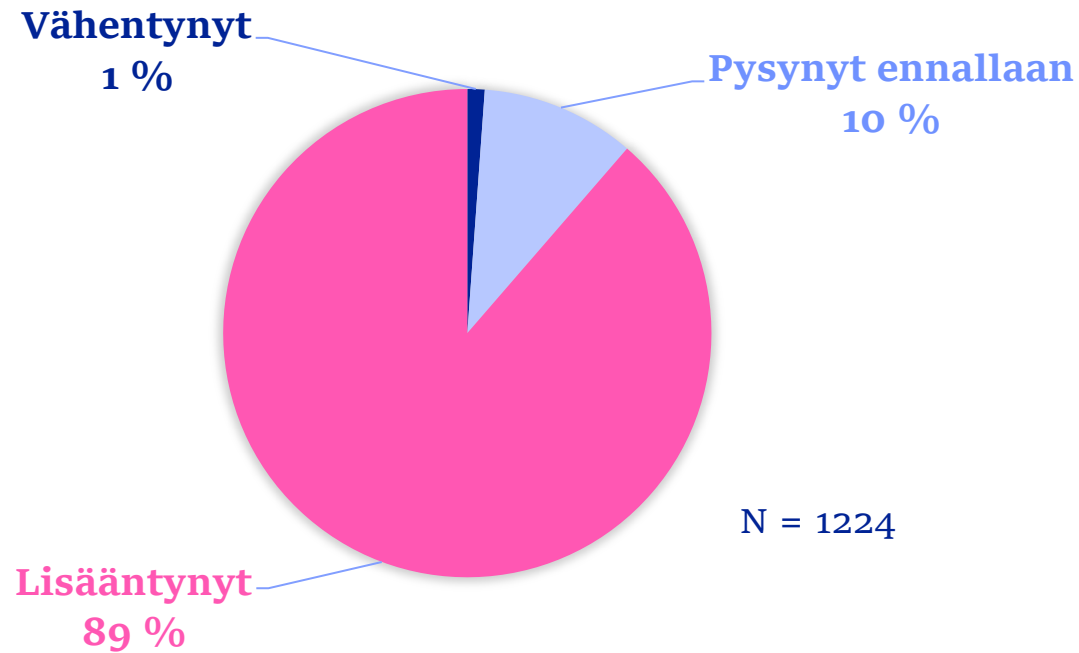
Opettajat kokevat opiskelijoiden perustaitojen heikentyneen

MITÄ ARVIOIT SEURAAVILLE ASIOILLE TAPAHTUNEEN VIIMEISEN KAHDEN VUODEN AIKANA?

Opiskelijoiden tuen tarve lisääntynyt

KOETKO ETTÄ VIIMEISEN KAHDEN VUODEN AIKANA OPETTAMIESI
OPISKELIJOIDEN TUEN TARVE ON

Tuen saatavuudessa vaihtelua jo nyt

- Oppilaitoksissa on vaihtelevasti saatavilla eri tukimuotoja.
- Vastaajilta kysyttiin eri tukimuotojen saatavuudesta ja siitä edellyttääkö tukimuoto erityisen tuen päätöstä.
- Eniten saatavilla on tukipajoja. Tukipajojen toteutusmuodot ja toteuttajat vaihtelevat paljon eri oppilaitoksissa.
- Tukiopetusta on hieman paremmin yhteisissä opinnoissa kuin ammatillisissa opinnoissa. Tukiopetusta ei ole riittävästi tai oppilaitos ei tarjoa tukiopetusta: ammatilliset aineet (47 %), yhteiset opinnot (36 %)
- Erityisopettajan tuki:
  - Yhteisissä opinnoissa: Vain 1/4 totesi, että erityisopettajan tukea on riittävästi. Lähes puolet vastaajista (45 %) vastasi, että erityisopettajan tukea on vain jos opiskelijalle on tehty erityisen tuen suunnitelma – eli tuen tarve on säännöllistä ja pitkäkestoista. Erityisopettajan tuen ulkopuolelle jää siis merkittävä osa opiskelijoista.
  - Ammatillisissa opinnoissa: Vain 1/5 totesi, että erityisopettajan tukea on riittävästi. Lähes 20 % vastaajista totesi, että heillä ei ole tätä tukimuotoa käytössä.
- Lisäksi erikseen kysyttiin opiskeluvalmiuksia tukevista opinnoista: 82 % vastaajista sanoi, että oppilaitos tarjoaa opiskeluvalmiuksia tukevia opintoja (OPVA-opinnot). Määrä on hieman lisääntynyt vuodesta 2022.

Millaista tukea opiskelijat tarvitsisivat – avoimet vastaukset?

- Enemmän tunteja opettajan kanssa
- Lähiopetusta
- Pienempiä ryhmäkokoja
- Enemmän erityisopettajan tukea
- Lisää S2-opetusta
- Tukea perustaitoihin ja elämänhallintaan

”Enemmän tukea luokkaan, esim. S2
tai erityisopettajan tuki tunnin aikana.”

”Paljon enemmän lähiopetusta, paljon
pienemmät ryhmät, paljon enemmän opettajaa”

”Tukea oman elämän ja opiskelun hallintaan”

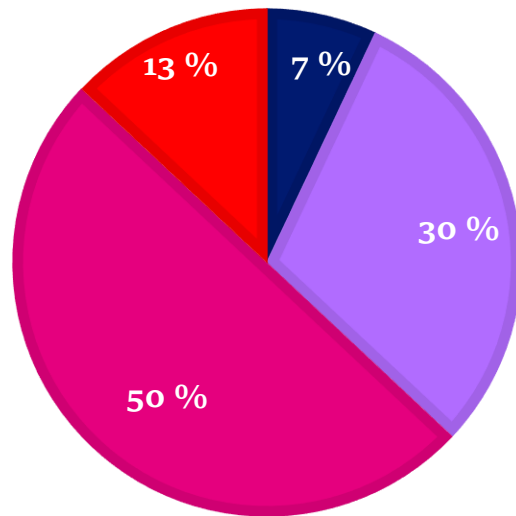
”Mielenterveyspalveluita yhä
enemmän.”

Tarve vaativalle erityiselle tuelle on suurta

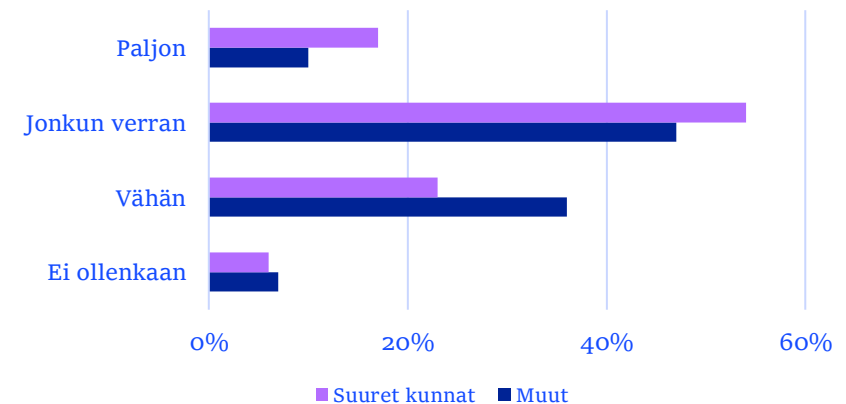
OPISKELIJOIDESI JOUKOSSA ON HEITÄ, JOIDEN TUEN TARVE ON NIIN SUURI, ETTÄ HE MIELESTÄSI TARVITSEVAT PAIKAN AMMATILLISESSA ERITYISOPPILAITOKSESSA*

■ Ei ■ Vähän ■ Jonkun verran ■ Paljon

N = 1139

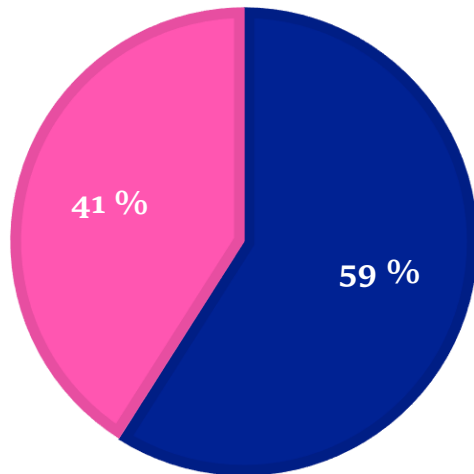
- Vaativan erityisen tuen tarve on suuri.
- 93 % vastaajista kokee, että heillä on opiskelijoita, jotka tarvitsevat paikan ammatillisissa erityisoppilaitoksissa.
- Erityisopettajat kokivat näin vielä muita vastaajia voimakkaammin
- Suurissa, yli 100 000 asukkaan, kunnissa enemmän tarvetta vaativalle erityiselle tuelle

Lisäksi opiskeluhuollon palvelujen riittävydessä edelleen haasteita

ONKO OPETTAMILLASI OPISKELIJOILLA
RIITTÄVÄSTI OPISKELUHUOLLON
PALVELUITA KÄYTETTÄVISSÄ? **KAIKKI**
VASTAAJAT

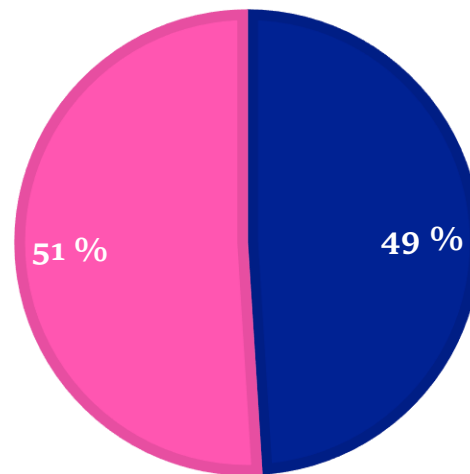
■ kyllä ■ ei

N = 1066

ERITYISOPETTAJAT

■ kyllä ■ ei

N = 173

- Opetushuollon palvelujen riittävydessä koettiin puutteita
- Erityisopettajat suhtautuivat muita kriittisemmin
- Tulokset parantuneet hieman vuodesta 2022 (kyllä = 48 %, ei = 52 %)

**Muutokset opettajien
työtehtävissä
- lähiopetus vähentynyt,
hallinnollinen työ lisääntynyt**

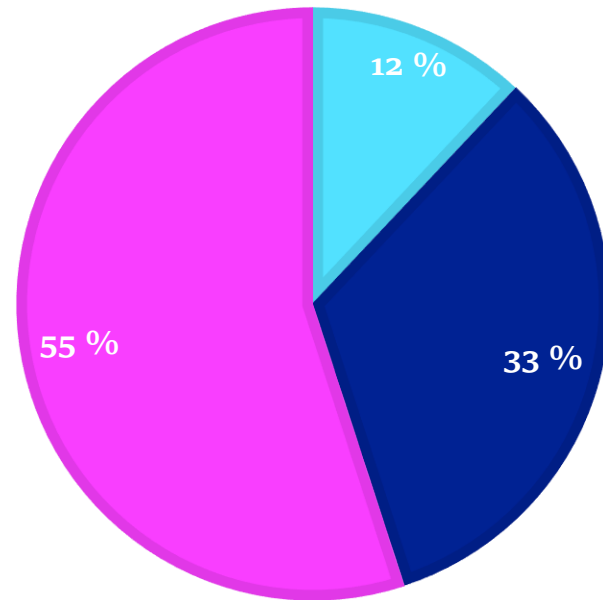
Hallitusohjelmassa

- Hallitus turvaa riittävän lähiopetuksen määrän.
- Varmistetaan että jokainen opiskelija saa lain edellyttämät henkilökohtaiset suunnitelmat.

Lähiopetuksen osuus on pienentynyt

LÄHIOPETUKSEN TOTEUTTAMINEN (TYÖTEHTÄVISSÄ TAPAHTUNEET MUUTOKSET)*

■ Lisääntynyt ■ Ei muutosta ■ Vähentynyt

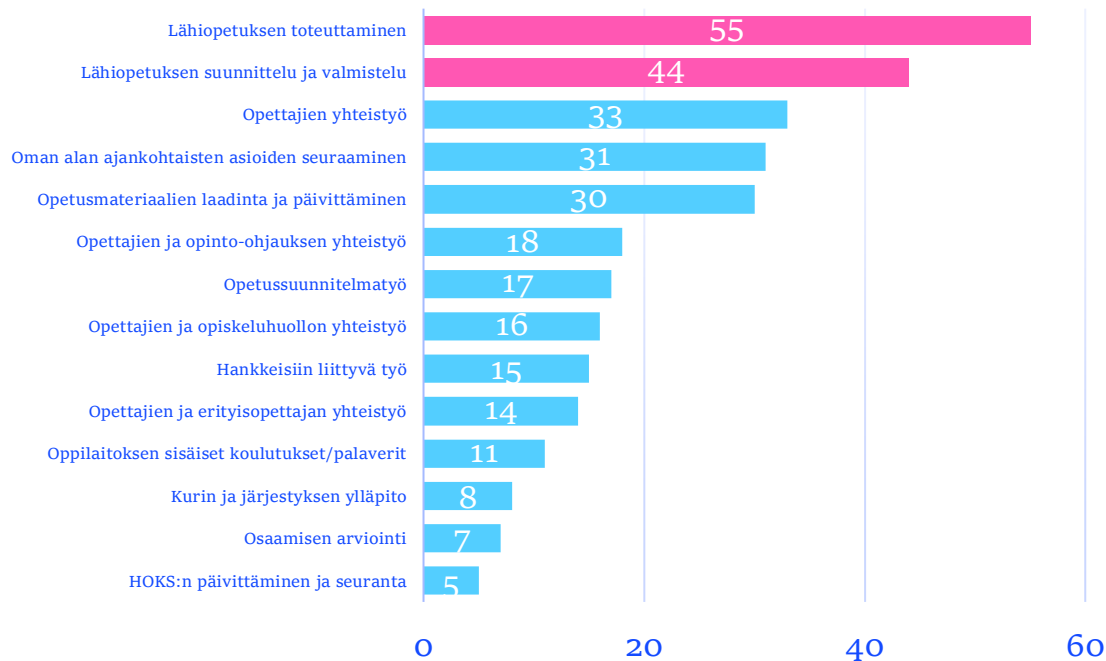
N = 1154

Opetuksen määrän väheneminen käy ilmi myös OPH:n rahoitusjärjestelmän raporttien kustannustiedoista, joiden mukaan opettajan antaman opetuksen määrä on vähentynyt vuodesta 2020 vuoteen 2021 n. 120 000 tuntia. Tämä vastaa noin 100 opiskelijatyövuotta.

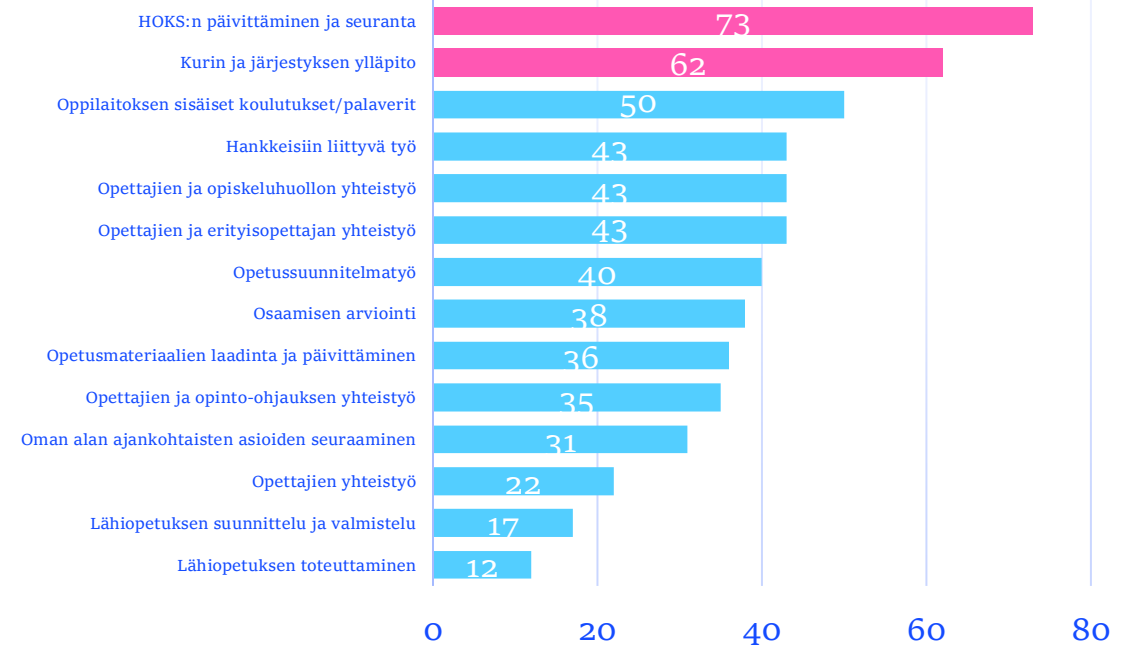
* Kysymys: arvioi omissa työtehtävissäsi tapahtuneita muutoksia viimeisen kolmen vuoden aikana? Lähiopetus...

Lähiopetus vähentynyt, hallinnollinen työ ja kurin ja järjestyksen ylläpito lisääntyneet

ARVIOI OMASSA TYÖTEHTÄVISSÄSI KOLMEN VIIME
VUODEN AIKANA TAPAHTUNEITA MUUTOKSIA -
VÄHENTYNYT

ARVIOI OMASSA TYÖTEHTÄVISSÄSI KOLMEN VIIME
VUODEN AIKANA TAPAHTUNEITA MUUTOKSIA -
LISÄÄNTYNYT

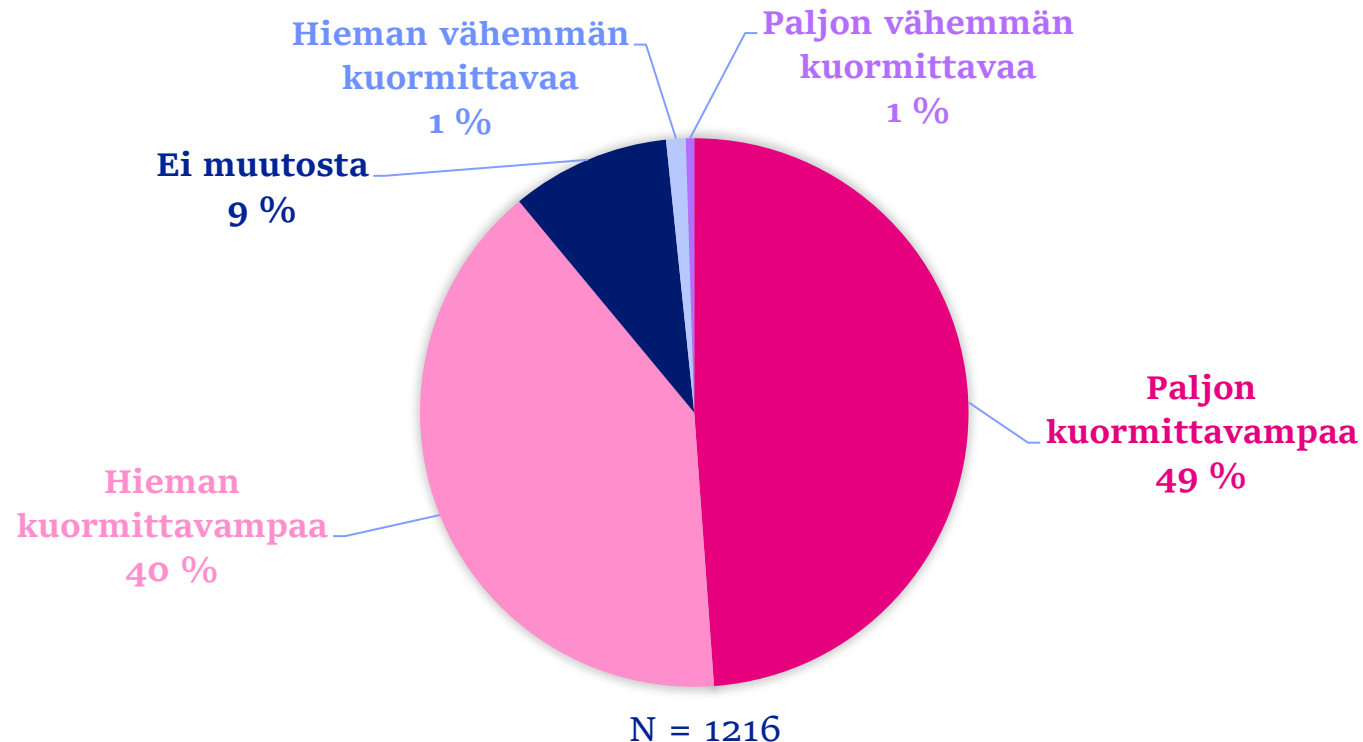
N = 1198

Opettajien jaksaminen ja kuormituksen syyt

Opettajien kokemus työn kuormitus on lisääntynyt

MITEN KOET OMAN TYÖN KUORMITTAVUUDEN MUUTTUNEEN VIIMEISEN KOLMEN VUODEN AIKANA

Lähes 9/10 vastaajasta koki työnsä kuormittavuuden lisääntyneen viimeisen kolmen vuoden aikana.

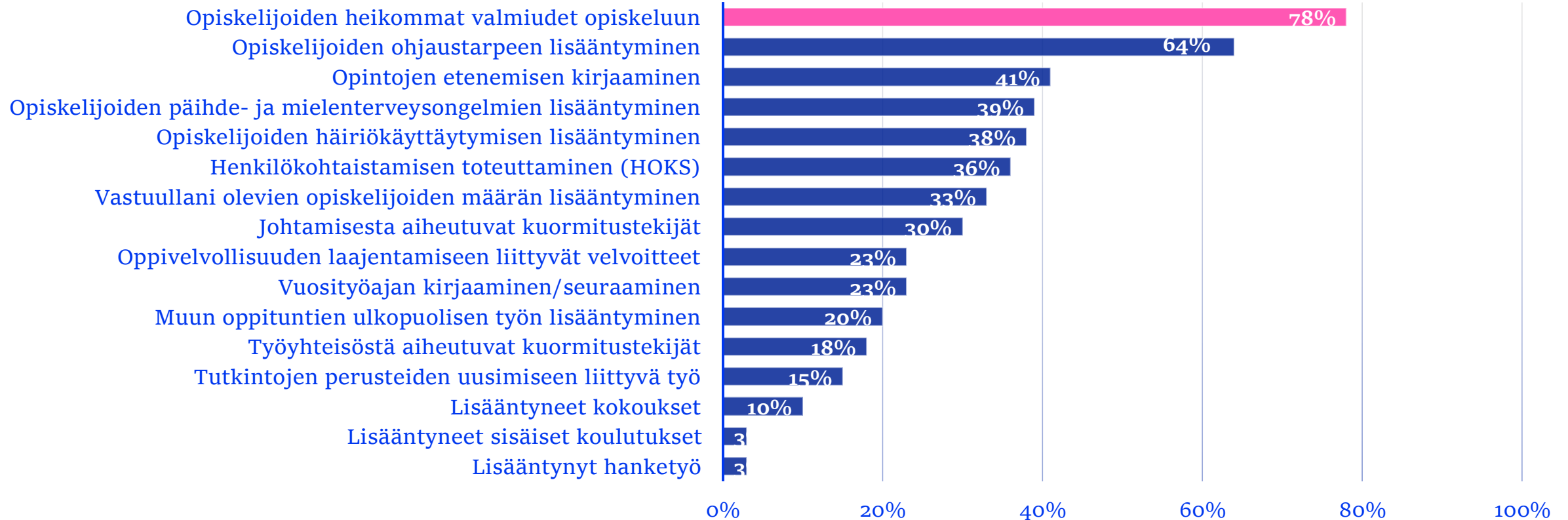
Opettajien kokema työn kuormitus on lisääntynyt

- Kuormitusta aiheuttavat opiskelijoiden aiempaa heikommät valmiudet ja ohjaustarpeen lisääntyminen. Verrattuna edelliseen kyselyyn (2022) nämä ovat vahvistuneet entisestään kuormitusta lisäävinä syinä.
- Lisäksi kuormitusta aiheuttavat hallinnollisen työn lisääntyminen (kirjaaminen & HOKS) sekä päihde- ja mielenterveysongelmat ja opiskelijoiden häiriökäyttäytyminen.
- Erityisopettajissa korostui muita vastaajaryhmiä voimakkaammin opiskelijoiden päihde- ja mielenterveysongelmat kuormitusta aiheuttavina syinä (55 %).

Opiskelijoiden heikommat valmiudet lisäävät opettajien kokemaa kuormitusta

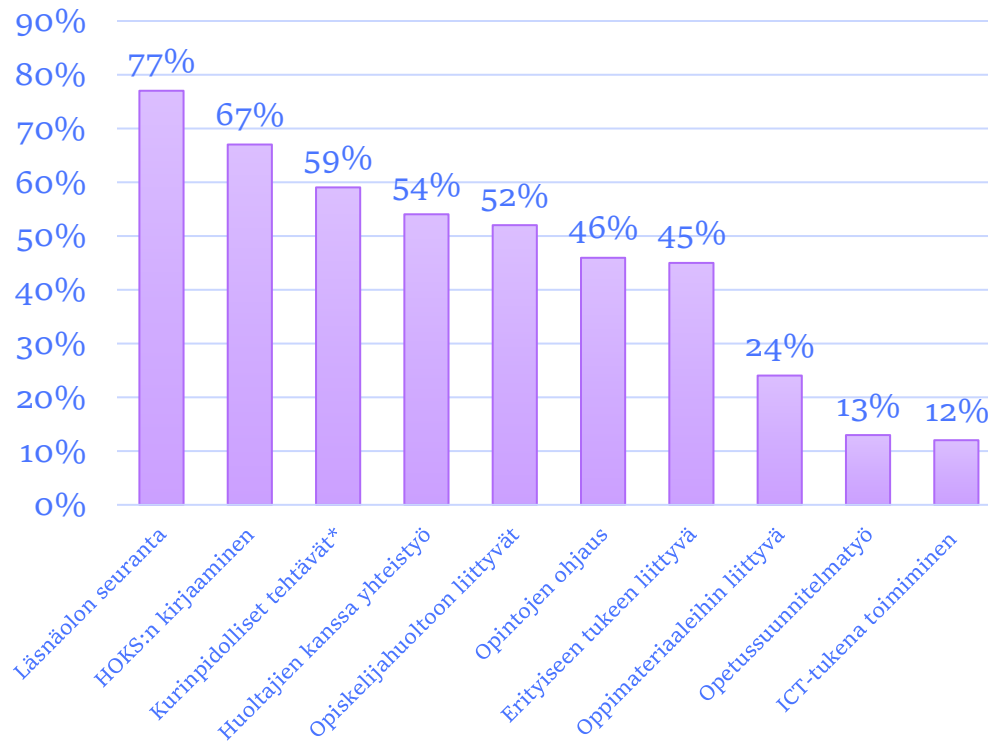
Kuormitusta lisäävät syyt*:

N = 1090

Työtehtävien lisääntyminen (oppivelvollisuuslain voimaantulon jälkeen)

Ovatko alla olevat tehtävät lisääntyneet oppivelvollisuuden myötä?
Valitse enintään 5 ”Kyllä”-vastaukset

*opiskelijoiden käyttäytymiseen liittyviä (kurinpidollisia tehtäviä)

N = 1075

Eroja eri opetushenkilöstöryhmien välillä:

- Ammatillisten opettajien top 3:
  - Läsnäolon seuranta (79 %)
  - HOKS:n kirjaaminen (73 %)
  - Opiskelijoiden käyttäytymiseen liittyvät tehtävät (kurinpidolliset tehtävät) (56 %)
- YTO-opettajien top 3:
  - Läsnäolon seuranta (75 %)
  - Opiskelijoiden käyttäytymiseen liittyvät tehtävät (kurinpidolliset tehtävät) (67 %)
  - Eriyiseen tukeen liittyvät (47 %)
- Erityisopettajien top 3:
  - Huoltajien kanssa yhteistyö (70 %)
  - Läsnäolon seuranta (69 %)
  - Opiskelijoiden käyttäytymiseen liittyvät tehtävät (kurinpidolliset tehtävät) (65 %)
- Opinto-ohjaajien top 3:
  - Opintojen ohjaus (83 %)
  - Huoltajien kanssa yhteistyö (79 %)
  - Läsnäolon seuranta (75 %)

Opiskelijat eivät saa riittävästi opetusta eikä opettajilla ole riittävästi aikaa opetuksen suunnitteluun ja oppimisen arviointiin.

